

רישום ילדים

תגרید ג'השאן, עו"ד, המוקד להגנת הפרט

רישום ילדים הוא לאמיתו של דבר מונח מעשי או טכני לשם הקניית מעמד של תושבות קבע לילדים, שאחד מהוריהם הוא תושב קבע ישראלי.

הרישום מוסדר בתקנות שהותקנו מכוח **חוק הכניסה לישראל**. התקנה הנוגעת לעניין (תקנה 12) קובעת:

"ילד שנולד בישראל, ולא חל עליו סעיף 4 לחוק השבות, התש"י-1950, יהיה מעמדו בישראל כמעמד הוריו; לא היה להוריו מעמד אחד, יקבל הילד את המעמד של אביו או אפוטרופסו זולת אם ההורה השני מתנגד בכתב לכך; התנגד ההורה השני, יקבל הילד את המעמד של אחד מהוריו, כפי שיקבע השר".

התנאי החשוב ביותר להשגת מעמד של תושבות קבע הוא מקום הלידה, אשר חייב להיות ישראל. אם הילד נולד מחוץ לישראל, הרי גם אם שני הוריו הם תושבים, הוא לא יירשם כתושב, והמקרה יהפוך להיות מקרה של איחוד משפחות (וזהו עניין פורמלי, שכן האיחוד מאושר בכל המקרים).

מאחר שלפי תקנה 12 מוקנה לילד מעמדו של אביו באופן אוטומטי, הרי אם האב הוא תושב הגדה המערבית, הילד יקבל זהות של הגדה המערבית, אלא אם כן אמו מתנגדת לכך בכתב.

משום כך, הבעיה מתעוררת רק כשהאם היא זו המתגוררת בירושלים. משרד הפנים מתיר רישום של ילדים בתעודת הזהות של אימם במקרים אלה רק בנסיבות מצומצמות ביותר, ועתירות נגד החלטות שליליות של משרד הפנים מוגשות מפעם לפעם נגד אפליה כזו על בסיס מין. באותם מקרים, וכדי להשיג מעמד תושבות קבע לילדיה, צריכה האם להוכיח כי מרכז חייה וחיי ילדיה מצוי בירושלים. הדבר כרוך בהמצאת המסמכים המפורטים להלן כראיות. רבים מהפריטים שברשימה לא קל להשיג. חלקם, כגון חוזה שכירות מעודכן וחשבונות עבור מיסים עירוניים או טלפון וחשמל, מתייחסים להווה, בעוד אחרים, כמו רשומות מלאות על לימודי הילדים מיום שהחלו לפקוד את בית-הספר, נדרשים על מנת להוכיח כי במהלך השנים הם התגוררו בירושלים.

כפי שציינו אחרים לפני, נראה כי ישנו קשר חשאי בין המוסד לביטוח לאומי לבין משרד הפנים בנוגע להליך ההוכחה של המגורים בירושלים. כאשר נשאל מר יוסף טוב, סגן מנהל מינהל האוכלוסין במשרד הפנים, על כך, זו היתה השאלה היחידה שעליה סירב לענות.

לאחרונה חלו מספר שינויים במדיניות משרד הפנים, וכעת הוא פתוח יותר לאישור איחוד משפחות לאבות ולבעלים לא-ירושלמים. אחת מתוצאות שינוי זה היא שרישום ילדים יהפוך לחלק מאותה פרוצדורה. אם איחוד משפחות מאושר, אזי רישום הילדים יתרחש אוטומטית. ולעומת זאת, אם בקשת משפחה לאיחוד אינה מתקבלת, הילדים לא יירשמו ולא ייפכו לתושבי קבע (בפועל, הראיות הנדרשות בבקשה לרישום ילדים נדרשות גם בבקשות לאיחוד משפחות).

מסמכים הדרושים לרישום ילדים בתעודת הזהות של אימם*:

1. העתקים מתעודות הזהות של שני ההורים
  2. חוזה נישואין מבית דין שרעי בישראל
  3. הסכם שכירות או אישור מגורים בשכונה ממוכתר השכונה ו/או מאונר"א
  4. אישור מהמוסד לביטוח לאומי על תשלומי קצבאות ילדים
  5. חשבונות של מיסים עירוניים, מים, חשמל וטלפון
  6. היתר כניסה לירושלים עבור הבעל
  7. העתקים ממסמכים הנוגעים ללימודים בבתי ספר המצביעים על נוכחות רצופה בבתי ספר בירושלים
  8. העתק מפנקס החיסונים
  9. העתק מכרטיס חבר בקופת חולים
  10. אישור ממקומות העבודה של ההורים בירושלים או בישראל
  11. תעודת לידה
- כל המסמכים וההיתרים צריכים להיות מעודכנים.

* רשימה זו היא רשימה פנימית הנמצאת בשימוש המוקד להגנת הפרט, והיא גובשה בעקבות ניסיון המוקד בטיפול במקרים כאלה. אין לה כל מעמד חוקי, ולמעשה הדרישות אינן מפורטות בשום חוק. הרשימה מכילה את סך הכל המסמכים שבדרך כלל דורש משרד הפנים, וכן תוספות הגיוניות. כמה מהראיות חשובות יותר מהאחרות. בנוגע לפריט 6, במקרים שהאב אינו מקבל היתר כניסה בשל סיבות ביטחוניות, אגו מתכוונים לנסות לטעון כי אין לכך כל קשר עם מרכז החיים של האם או הילד בירושלים.